

You are accessing the Digital Archive of the Catalan Review Journal.

By accessing and/or using this Digital Archive, you accept and agree to abide by the Terms and Conditions of Use available at http://www.nacs-catalanstudies.org/catalan_review.html

Catalan Review is the premier international scholarly journal devoted to all aspects of Catalan culture. By Catalan culture is understood all manifestations of intellectual and artistic life produced in the Catalan language or in the geographical areas where Catalan is spoken. Catalan Review has been in publication since 1986.

Esteu accedint a l'Arxiu Digital del Catalan Review

A l' accedir i / o utilitzar aquest Arxiu Digital, vostè accepta i es compromet a complir els termes i condicions d'ús disponibles a http://www.nacs-catalanstudies.org/catalan_review.html

Catalan Review és la primera revista internacional dedicada a tots els aspectes de la cultura catalana. Per la cultura catalana s'entén totes les manifestacions de la vida intel·lectual i artística produïda en llengua catalana o en les zones geogràfiques on es parla català. Catalan Review es publica des de 1986.

«Working with Digui, digui ... »: La preparació d'un curs comunicatiu de català

Toni Ibarz

Catalan Review, Vol. VIII, number 1-2, (1994), p. 229-237

«WORKING WITH DIGUI, DIGUI...»:
LA PREPARACIÓ D'UN CURS COMUNICATIU
DE CATALÀ

TONI IBARZ

Fa gairebé deu anys que es va publicar el *Digui, digui...* i no va tardar gaire a imposar-se com una de les eines principals per l'ensenyament del català a no-catalanoparlants, sobretot a aquells que vivien dins de l'àmbit territorial de Catalunya. Era un projecte ambiciós que incorporava les tècniques d'ensenyament més actuals i per tant no ens ha de sorprendre que hagi estat, i encara sigui, un punt de referència fonamental.

El *Digui, digui...* va ser publicat l'any 1984 per la Direcció General de Política Lingüística i es va elaborar sobre la base dels principis establerts per dos projectes del Consell d'Europa, o més exactament dos projectes del Consell per a la Cooperació Cultural del Consell d'Europa: el Projecte «Llengües Vives» i el Projecte sobre Formació Permanent. Els experts que hi participaven van crear el marc de referència sobre el que més tard es basaria el *Digui, digui...* Des del punt de vista lingüístic, les idees principals d'aquest marc es troben en un recull d'articles que formen un llibre titulat *Systems Development in Adult Language Learning*, publicat l'any 1973. Els articles fonamentals d'aquest llibre, des del punt de vista de l'influència que tindran sobre el *Digui, digui...*, són: el de Trim, director del projecte, *Draft Outline of a European Unit/credit system for Modern Language Learning by Adults*; el de van Ek: *The «Threshold Level» in a Unit/Credit System*; i el de Wilkins, *The Linguistic and Situational Content of the Common Core in a Unit/Credit System*.

He detallat els noms dels dos projectes originals perquè em sembla important tenir present que l'objectiu inicial no era purament lingüístic. L'empenta inicial ve de la necessitat de cooperació cultural entre els països europeus i del reconeixement del fet que la interdependència entre llengua i cultura juga un paper molt important en el món de la política europea. També em sembla que cal esmentar aquest origen perquè quan es dissenyen cursos de llengües s'ha de tenir en compte la relació entre el contingut lingüístic i el cultural i la importància que aquesta relació pot tenir en l'aprenentatge de la llengua.

A més a més, com a professor en un departament universitari de formació permanent, em sembla rellevant d'observar que els cursos de

llengua europeus van sorgir d'un projecte de formació permanent perquè això introdueix des del principi un element de flexibilitat que és molt evident al *Digui, digui...* i que, com veurem més endavant, fa que sigui un curs que pot servir tant a nivell universitari com a nivell d'ensenyament d'adults.

També he detallat els noms dels autors i els temes dels articles que va publicar el Projecte «Llengües Vives» per a donar una idea dels fonaments teòrics del mètode *Digui, digui...* A continuació esmentaré breument algunes de les recomanacions que feia aquest projecte. Em sembla que també són prou aclaridores:

Les recomanacions generals eren:

- que tots els ciutadans d'Europa haurien de tenir el dret d'aprendre una llengua estrangera
- que calia introduir programes efectius d'educació permanent per l'ensenyament de llengües
- que s'havia de promocionar programes de recerca sobre adquisició i ensenyament de llengües estrangeres
- i que calia fomentar la creació de programes d'intercanvis d'estudiants.

Les recomanacions específiques, totes elles relacionades directament amb la creació del *Digui, digui...*, proposaven que:

- s'havia de crear mètodes d'ensenyament comunicatius
- els programes d'ensenyament i aprenentatge de llengües haurien de ser nocional-funcionals dins d'una estructura d'unitats i crèdits
- calia revisar els mètodes d'avaluació per donar més importància a les habilitats auditiva i oral
- i, finalment, s'havia de promocionar la creació de materials i de cursos multimèdia.

Com tothom bé sap moltes d'aquestes recomanacions s'han dut a la pràctica algunes amb més èxit que altres (a través de projectes com els de Lingua, Erasmus, etc.). El *Digui, digui...* sens dubte és un bon exemple d'aquestes iniciatives europees.

Naturalment, amb tot el que he dit fins ara no hi ha cap intenció de treure cap mèrit als autors del *Digui, digui...* original, ells mateixos són els primers a reconèixer la relació del seu mètode amb el nivell Llíndar i les altres innovacions que he esmentat fa un moment; i la seva excel·lent introducció al *Llibre del professor* (1984) fa referència al seu deute, sobretot a L. G. Alexander. Però, tanmateix, El Projecte

«Llengües Vives» només els va donar el marc teòric. Ells van haver-lo d'aplicar a l'ensenyament del català i ho van fer amb un encert admirable. L'èxit del *Digui, digui...* està basat en un seguit de qualitats que tots els que l'hagin fet servir coneixeran de sobra, però que em sembla que és important de resumir per a justificar que després de deu anys se'n faci una nova versió complementària per a estrangers:

- 1) Fa servir diàlegs «autèntics» (o versemblants) i contextualitzats com a model de llengua a partir del qual es demana a l'aprenent que respongui, imiti, analitzi, etc.
- 2) Els exercicis i activitats de classe també estan basats en situacions reals o versemblants de comunicació, la qual cosa fa que les classes siguin més interessants i es reforça la motivació de l'aprenent.
- 3) Conté una gran varietat de materials flexibles adaptables a les necessitats dels aprenents. És alhora un mètode per a autoaprenents i un mètode per a l'aula.
- 4) Fa possible tècniques modernes d'ensenyament de segones llengües, com poden ser:
  - Promoure l'ús actiu de la llengua estrangera a classe com a tècnica d'aprenentatge
  - Fer que el professor esdevingui un facilitador o animador i deixi de ser l'eix central de totes les activitats. El protagonisme passa a l'aprenent.
  - Facilitar que els aprenents sovint treballin per parelles o amb grups, la qual cosa els permet ser ells mateixos i que s'expressin de manera individualitzada.

Abans de passar a la nostra adaptació hi ha un factor més que em sembla que incideix sobre la utilitat que ha tingut el *Digui, digui...* original per als professors de català a l'exterior:

Alguns professors troben que el *Digui, digui...* és una eina ideal per a la preparació de candidats per al Certificat Internacional de Català. Això no ens ha de sorprendre si tenim en compte que el Certificat és el Nivell Llindar de la llengua catalana (potser per a aquells que no estiguin familiaritzats amb el sentit que se li dona a Europa, el Nivell Llindar és el nivell mínim que indica que una persona es capaç de fer-se entendre eficaçment en les situacions quotidianes més corrents); o sigui a la pràctica és un dels programes nocional-funcionals del Consell d'Europa; i tant el Nivell Llindar com el *Digui, digui...* tenen el mateix marc teòric. A més a més hi ha també coincidència d'autors: Marta Mas, Joan Melcion, Rosa Rosanas i M. Helena Vergés.

Fins ara m'he referit als orígens i a l'impacte del *Digui, digui...* original, ara voldria passar a valorar-ne algunes limitacions i a entrar també en el tema de l'adaptació que junt amb Alan Yates hem fet a la Universitat de Sheffield. Quan nosaltres vam començar a incorporar el *Digui, digui...* a les nostres classes a la universitat i en centres d'ensenyament d'adults amb estudiants que tenien com a primera llengua l'anglès, ens vam adonar que el fet d'haver tret els materials del seu àmbit sociolingüístic habitual creava problemes relativament importants i que això limitava la seva utilitat. Breument aquests problemes o limitacions es poden aplegar sota cinc encapçalaments:

1. EL TIPUS D'APRENTENT

El *Digui, digui...* original anava dirigit a no-catalanoparlants que vivien i treballaven a Catalunya, i es pressuposava que tenien com a primera llengua el castellà. Era, per tant, un curs dirigit a aprenents que ja dominaven una altra llengua d'origen llatí. Els nostres estudiants als països anglòfons parteixen d'un marc referencial lingüístic molt diferent.

2. LA RELACIÓ DELS APRENENTS AMB LA LLENGUA CATALANA

Els estudiants a qui anava dirigit el *Digui, digui...* vivien i treballaven a Catalunya, i es trobaven en una situació d'immersió en la llengua que estaven aprenent. Fins i tot es pot dir que estaven immersos en el *Digui, digui...* mateix, perquè la seva presència en els mitjans de comunicació era ineludible. Un altre cop els nostres estudiants es troben en una situació ben diferent perquè no tenen aquest contacte directe amb la llengua catalana. Molts d'ells tenen molt poques hores de contacte amb els professors catalanoparlants i en aquestes hores, a la majoria de les universitats, s'han de cobrir també altres temes com poden ser la literatura i la història.

3. LES PRIORITATS TEMÀTIQUES

En el *Digui, digui...* original es pressuposava que una de les raons principals per la qual l'aprenent estudiava el català era la de participar i integrar-se en el món de la feina. Però la majoria dels aprenents anglòfons tenen objectius diferents, més aviat relacionats amb el món del lleure i de la cultura en un sentit ampli de la paraula.

4. LA COMPLEXITAT DE MANEIG

El curs el composaven massa llibres i això feia que tant els aprenents com els professors tinguessin dificultats per aprofitar la riquesa dels materials i en alguns casos desenvolupessin una actitud negativa respecte el curs.

5. EL TRACTAMENT DE LES DONES

Malgrat que tres dels autors són dones, els elements visuals —sobretot els vídeos— i el contingut d'alguns diàlegs presenten una imatge estereotipada de la dona que avui dia seria criticable i amb raó, i no solament des de la perspectiva anglosaxona. És l'aspecte del curs que es ressenteix més del pas dels anys; hi ha cursos semblants en altres llengües que empraven recursos similars per a 'amenitzar' les lliçons.

Algunes d'aquestes limitacions eren problemes d'organització i presentació. Però calia fer també alguns canvis fonamentals i es va establir un diàleg entre els que feien servir el *Digui, digui...* a Catalunya i els que el feiem servir a l'exterior. El resultat d'aquest diàleg és una adaptació dels materials originals que acaba de sortir al mercat fa poc i que es diu *Curs de català per a estrangers*. Amb aquesta adaptació el *Digui, digui...* finalment s'internacionalitza plenament com a veritable curs d'ensenyament de segones llengües. Aquest nou manual que conté tot el material en català i que va acompanyat d'unes cassettes reeditades ve complementat pel nostre *A Catalan Handbook (working with Digui, digui...)* (1992) que el Departament de Cultura va publicar amb el títol *A Catalan Handbook* (1993). Amb la nostra publicació es possibilita l'accés al material català des del marc referencial d'un aprenent de parla anglesa. El *Handbook* funciona tant amb el *Digui, digui...* original com amb el *Curs de català per a estrangers* perquè els diàlegs en què es basen les unitats són els mateixos en les dues versions del curs. A nosaltres ens sembla que la combinació del *Curs de català per a estrangers* amb el nostre *Handbook* soluciona molts dels problemes o limitacions principals del trasllat del mètode a un àmbit lingüístic anglòfon als quals m'he referit fa un moment.

D'entrada, el problema de la complexitat se soluciona limitant el nombre d'elements:

Al *Digui, digui...* original hi havia: 7 cintes cassette amb materials auditius, el llibre de l'alumne, el llibre d'exercicis, el llibre del professor/autoaprenent, els vídeos, els programes de radio i les

pàgines de premsa. La nova versió ha seguit un procés de reducció i ha passat a un muntatge nou pensat a base de tres elements:

- 1) Les cintes que es milloren tècnicament, es reorganitzen i esdevenen molt més manejables. S'ha eliminat el xiulet empipador d'abans i l'han substituït dos sons amb funció diferenciada. L'element principal que s'ha eliminat han estat els exercicis de pronunciació que anaven dirigits a castellanoparlants i que ens va semblar que no eren d'utilitat als que partien d'altres llengües. Els Escolta i... també s'han repassat i millorat.
- 2) El manual, el *Curs de català per a estrangers*, que conté la transcripció dels materials auditiu: els diàlegs, els exercicis de les cassettes i el material complementari visual i escrit. Inclou també textos autèntics i activitats interactives.
- 3) *El Handbook*.

Abans de passar al *Handbook* cal esmentar també els vídeos que es mantenen perquè es consideren un element complementari important per a variar les activitats de classe, malgrat que —com s'ha indicat fa un moment— cal fer-los servir de forma parcial i mesurada. Molts professors i aprenents els prefereixen a les cassettes, però la veritat és que realitzen funcions diferents. Contenen els mateixos diàlegs i alhora ofereixen noves possibilitats.

Breument voldria fer referència al nostre plantejament per a l'adaptació que ha estat sempre el de respectar els criteris i la metodologia dels autors originals. Nosaltres estem d'acord que un enfocament comunicatiu és el millor possible per a un curs que té com a objectiu ensenyar a comprendre i a expressar-se en català en situacions quotidianes —com hem vist abans el tipus de llengua que examina el Certificat Internacional de Català. Tanmateix, com a resposta a la necessitat de solucionar els problemes que apuntava més amunt: sobretot la manca d'hores de contacte amb el professor o amb persones que parlin la llengua catalana, ens va semblar necessari donar més ajut a l'aprenent facilitant-li l'autonomia de l'estudi amb la creació d'un element estructuralista que consisteix en unes explicacions que nosaltres anomenem **Key Points**. I es podria dir que de la mateixa manera que el diàleg és la peça clau del *Curs de Català per a estrangers*, els nostres **Key Points** venen a complementar sistemàticament i paral·lelament la presència del diàleg i que són la peça clau del nostre *Handbook*.

La introducció d'aquest element estructuralista va ser un dels punts importants en el diàleg amb els autors del *Digni, digni...*

original. Ells mateixos havien previst en el seu *Llibre del professor* (1984) que la flexibilitat del curs s'extenia als possibles canvis d'enfocament:

«El professor, per tant, ha de ser plenament conscient que cada part d'aquests materials, tot i haver estat pensats per a un gran nombre de possibles destinataris, pot ser perfectament i deliberadament vulnerada si així ho exigeixen les circumstàncies, les necessitats o els interessos específics i concrets dels aprenents.»

La transferència internacional que hem fet nosaltres és doncs un cas extrem del que ells preveien.

Tanmateix, a mitjans dels anys 80 el dogmatisme inicial de l'enfocament nocional-funcional i dels mètodes comunicatius anava minvant, i ja eren moltes les veus que acceptaven que, malgrat la important contribució d'aquests mètodes a l'ensenyament de llengües, quan millor funcionaven era quan es posaven a la pràctica complementats per altres mètodes. Penso, per exemple, en un article de M. Swan (1985), on indica les mancances dels sistemes comunicatius:

«Some points of grammar are difficult to learn, and need to be studied in isolation before students can do interesting things with them. It is no use making meaning tidy if grammar then becomes so untidy that it cannot be learnt properly.»

i en Brumfit (1978) amb la seva ressenya del *Notional Syllabuses* de Wilkins:

«The point about the grammatical system is that a limited and describable number of rules enable the learner to generate an enormous range of utterances which are usable, in combination with paralinguistic and semiotic systems, to express any function. To ask learners to learn a list instead of a system goes against everything we know about learning theory.»

Nosaltres hem provat de donar a l'aprenent la possibilitat d'accedir a un sistema a través de les explicacions a les quals em referia abans, els **Key Points**. Aquestes explicacions parteixen de la llengua que l'aprenent ha sentit en el context del diàleg i serveixen perquè sigui capaç de fer una transició fàcil cap a aprendre a utilitzar de forma activa les estructures i expressions que s'introdueixen a cadascun dels diàlegs. El conjunt d'aquests **Key Points** forma una explicació coherent i graduada de l'estructura bàsica de la llengua que completen una Guia Gramatical (en el *Curs de català per a estrangers*) i una Secció de Referència i dues seccions breus sobre la pronunciació i l'ortografia del català (en el *Handbook*).

La graduació de dificultat del material contingut en el *Handbook* ve condicionada per la gradual complicació dels diàlegs. Nosaltres hem aprofitat que les unitats estan dividides en tres cicles, cadascun dels quals consta de deu unitats, per fer que el primer cicle contingui explicacions gramaticals elementals, que el segon contingui els aspectes més substancials com poden ser la combinació de pronoms i el passat, l'imperatiu i el futur dels verbs i que el tercer contingui un repàs sistemàtic dels punts principals introduïts en el segon cicle (en unes seccions de repàs que anomenem **Remember**). En aquest tercer cicle també hem incorporat la introducció d'alguns elements nous més avançats, com pot ser una visió molt breu de l'ús del subjuntiu. La nostra Secció de Referència només conté els aspectes del català que ofereixen més dificultats per als aprenents anglòfons: els verbs irregulars i els pronoms. En alguns casos els **Key Points** també fan referència a aspectes culturals del món catalanoparlant, no gaire sovint, però com ja he explicat, el lligam entre l'ensenyament de la cultura i de la llengua també ens va semblar important, i el mètode *Digui, digui...* ho té en compte.

Per acabar, resumiré dient que la nostra metodologia ha procurat de combinar l'enfocament nocional-funcional al qual em referia al començament amb atenció a les estructures. Al mateix temps que també hem provat d'incorporar a l'ensenyament del català, en les explicacions i sobretot en els exercicis, algunes tècniques i idees provinents del món de l'ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera, ja que, com tothom sap, és el camp en el qual l'ensenyament de segones llengües ha fet i fa més progressos.

TONI IBARZ

UNIVERSITAT DE SHEFFIELD

BIBLIOGRAFIA I REFERÈNCIES

- MAS, M.; MELCION, J.; ROSANAS, R.; VERGÉS, M. H. (1984) *Digui, digui...*, *Curs de català per a no-catalanoparlants adults I i II*. Curs multimèdia: llibres de l'alumne, d'exercicis, d'orientacions per al professor i per a l'autoaprenent; cassettes àudio i vídeo; programes de ràdio; pàgines de premsa. Barcelona. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- MAS, M.; MELCION, J.; ROSANAS, R.; VERGÉS, M. H. (1992) *Digui, digui...*, *Curs de català per a estrangers*. Curs multimèdia: llibre

de l'alumne i cassettes àudio. Barcelona. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.

YATES, A.; IBARZ, A. (1992) *A Catalan Handbook (working with Digui, digui...)*. Sheffield. Botifarra Publications.

YATES, A.; IBARZ, A. (1993) *A Catalan Handbook*. Barcelona. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura.

TRIM, J.L.M.; RICHTERICH, R.; van EK, J. A.; WILKINS, D.A. (1973) *Systems Development in Adult Language Learning*. Pergamon Press.

SWAN, M. (1985) «A critical look at the Communicative Approach (2).» *English Language Teaching Journal* 39/2:76-87.

BRUMFIT, C. J. (1978) Review of D.A. Wilkins's *Notional Syllabuses*. *English Language Teaching Journal* 33/1:79-82.